

באר התורה / הג"ר יעקב אשר פלדמן, מח"ס 'כתב משה' ושא"ס, ירושלים**פרשת כי תשא****"וְחַג הָאֶסְיֵף תִּקְוֶינָהּ הַשָּׁנָה"**

"וְחַג שְׁבֻעַת תַּעֲשֶׂה לָךְ בְּכֹרֵי קֶצֶר חֲטִים וְחַג הָאֶסְיֵף תִּקְוֶינָהּ הַשָּׁנָה" **ולכן פ"ו רש"י** ובחג אוספין אותה אל הבית מפני הגשמים פי ע"כ (כי תשא לד כב).

בפ"ו רש"י (שם) בד"ה וחג האסיף. בזמן שאתה אוסף תבואתך מן השדה לבית. אסיפה זו לשון הכנסה לבית, כמו "ואספתו אל תוך ביתך" (כי תצא כב ב): תקופת השנה. שהיא בחזרת השנה, בתחלת השנה הבאה: תקופת. לשון מסיבה והקפה, עכ"ל.

"וְחַג הָקֶצֶר בְּכֹרֵי מַעֲשֵׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בְּשָׂדֶךָ וְחַג הָאֶסְיֵף בְּצִאת הַשָּׁנָה בְּאֶסְפְּךָ אֶת מַעֲשֵׂיךָ מִן הַשָּׂדֶה" ע"כ (משפטים כג טו).

בפ"ו רש"י (שם) בד"ה וחג האסיף - הוא חג הסוכות: באספך את מעשיך - שכל ימות החמה התבואה מתייבשת בשדות ובחג אוספים אותה אל הבית מפני הגשמים, עכ"ל.

א-

הנה תיבת האסיף הכתוב בפרשת כי תשא מלא יו"ד כתיב, ואילו תיבת האסף הכתוב במשפטים חסר יו"ד כתיב, וצ"ב.

גם צ"ב מה שבפרשת משפטים כתב רש"י ובחג אוספים אותה אל הבית מפני הגשמים, ובפרשת כי תשא לא העתיק מפני הגשמים.

והנראה בזה בהקדם ביאור הפסוקים, דבפרשת משפטים כתוב "וחג האסף בצאת השנה" פי והוא בסוף השנה. ובפרשת כי תשא כתוב "וחג האסיף תקופת השנה" פי והוא בחזרת השנה בתחילת השנה הבאה וכמו שפי' רש"י שם וצ"ב.

ב-

בעל הטורים (משפטים שם) האסף. ב' במסורה. הכא "וחג האסיף בצאת השנה". ואידך "האסיף תקופת השנה" (להלן כי תשא לד כב). והיינו דאיתא בפ"ק דסנהדרין (יג א) "וחג האסיף תקופת השנה", צריך שיהא חג האסיף בתקופה חדשה, והיאך משמע זה בכאן, אדרבה לכאורה משמע בהיפך שיהא בתקופה ישנה. אלא הכי פירושה חג האסיף מתחיל עם בצאת השנה (עי' ירושלמי ר"ה פ"א ה"ב), אם כן צריך שיהא בתקופת השנה, דהיינו בתקופה חדשה, עכ"ל.

בירושלמי (ראש השנה פ"א ה"ב) מתנ"י באחד בתשרי ר"ה לשנים וכו': גמי' שנים מניין כתוב אחד, אומר "וחג האסיף בצאת השנה" (משפטים כג טו) וכתוב אחד אומר "וחג האסיף תקופת השנה" (כי תשא לד כב), אי זהו חדש שיש בו חג ותקופה ואסיף ושנה יוצא בו, אי זה זה תשרי, ע"כ.¹

ג-

ובספר פנינים יקרים (משפטים שם) בד"ה בפסוק "וחג האסיף בצאת השנה באספך" וקשה דכאן משמע דחג האסיף הוא בצאת השנה בחודש אלול, ולהלן בפ' תשא (לד כב) כתיב "וחג האסיף תקופת השנה" פי רש"י תחלת השנה.

ובספר **קנה אברהם** ת"י דאיתא בילקוט פינחס (סוף רמז תשפב) אמר רבי לוי כל חדש וחדש ביקש הקב"ה ליתן לישראל מועד **בניסן פסח, באייר פסח שני, בסיון שבועות, בתמוז רצה ליתן להם מועד גדול** ועשו העגל, וביטל תמוז ואב ואלול, ובא תשרי ופרע להם ראש השנה יום הכפורים סוכות שמ"ע.

והשתא אתי שפיר דבפרשתנו מיירי קודם מעשה העגל **והיה ראוי להיות ר"ה בתמוז יוהכ"פ באב וסוכות באלול והוי סוכות בצאת השנה**, אכן בפרשת תשא שמדבר אחר חטא העגל ונתקלקל הסדר ונכללו המועדים בתשרי ושפיר כתיב חג האסיף בתקופת השנה, עכ"ל.

ולהמתבאר דבמשפטים דהוא קודם חטא העגל היה חג האסיף צריך להיות בצאת השנה והוא באלול ואז הוא עדיין תחילת האסיף, לכן כתיב שפיר תיבת 'אסף' חסר יו"ד.

¹ וע"ע מש"כ בזה באבן עזרא (כי תשא שם) ובדברי שאול (שם).

² בפ"ו רש"י (ראה טו יג) בד"ה באספך - בזמן האסיף שאתה מכניס לבית פירות הקיץ, וכו' עכ"ל. מבואר דאז הוא זמן האסיף.

³ בראש השנה (ז א) אלא אמר רב חסדא וכו' איזהו חדש שיש בו אסיפה וכו' ע"כ. ובפ"ו רש"י (שם) בד"ה שיש בו אסיפה - שמכניסין בו פירות לבית מפני הגשמים וכל הקיץ הן עשויות גדישין לייבש, עכ"ל. ומשמעות דבריו שהגם שחג הסוכות הוא בתשרי מכניסין הפירות מפני הגשמים, וי"ל.

⁴ בהגהות בן אריה על הטור (או"ח סי' תרכה) נ.ב. ע"י ביאור הגר"א (שיר השרים א ד) וכו', ונראה שהתחילו במלאכות שמוותרים מתוך שהותרה לצורך כו' ע"י שבועות (טו ב), ע"י תוסי' פסחים (ה ב) בד"ה לא אמרינן כו', וביצה (יא ב) בד"ה הכי גרסינן

כו', דהמצוה נקראת צורך יו"ט כו'. ור"ע דלית ליה מתוך בפסחים (ה ב) לשיטתו

בסוכה (יא ב) דדרש סוכות ממש עשו להם עיי"ש, עכ"ל.

⁵ שם: ועוד י"ל דהנה מי שמקיים מצות סוכה יזכה לעתיד לסוכה של לוויתן ולהחופות שעתיד הקדוש ברוך הוא לעשות לצדיקים כמו שישד הפייט חופות בחופות בחליות אחוזות עד כסא הכבוד מואחזות [שחרית ליום ב' דסוכות], ואמרו"ל אפילו הצדיקים לא יהיו כל אנפין שוין וכל צדיק נכוח מחופתו של חברו הגדול ממנו [ילק"ש ישעיה רמז ת], על כן נקרא החג בלשון רבים חג הסוכות שאין סוכה אחת דומה לחברתה, ועוד עיין בכתבי מרן האריז"ל סוכה רמז לאור מקיף [שעה"כ דרושי חג הסוכות דרוש ג'], ויש כמה בחינות בענין אור מקיף, על כן נקרא חג הסוכות בלשון רבים, עכ"ל.